

Υπόθεση C-709/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

25 Σεπτεμβρίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

20 Σεπτεμβρίου 2019

Αναιρεσείουσα:

Vereniging van Effectenbezitters

Αναιρεσίβλητη:

BP plc

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Η κύρια δίκη αφορά διαφορά μεταξύ της Vereniging van Effectenbezitters (στο εξής: VEB), ολλανδικής ενώσεως της οποίας ο καταστατικός σκοπός είναι η εκπροσώπηση των συμφερόντων των κατόχων κινητών αξιών, και της BP plc (στο εξής: BP), επιχειρήσεως προϊόντων πετρελαίου και φυσικού αερίου που δραστηριοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα, σχετικά με τη ζημία που υπέστησαν οι μέτοχοι της BP –υπό τη μορφή απώλειας αξίας των μετοχών– συνεπεία φερομένης ως παράνομης ενέργειας της BP.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, που υποβλήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, αφορά τη διεθνή δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων. Ειδικότερα, αφορά το αν ο κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (αναδιατύπωση) (στο εξής: κανονισμός Βρυξέλλες Ια),

πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η άμεση επέλευση αμιγώς οικονομικής ζημίας σε ολλανδικό τοκοφόρο λογαριασμό μπορεί να συνιστά επαρκές συνδετικό στοιχείο για τη διεθνή δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. (α) Έχει το άρθρο 7, περίπτωση 2, του [κανονισμού Βρυξέλλες Ια] την έννοια ότι η άμεση επέλευση αμιγώς οικονομικής ζημίας σε τοκοφόρο λογαριασμό στις Κάτω Χώρες ή σε τοκοφόρο λογαριασμό σε εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες τράπεζα και/ή εταιρεία επενδύσεων που αποτελεί τη συνέπεια επενδυτικών αποφάσεων, οι οποίες ελήφθησαν υπό την επιρροή δημοσιευθεισών γενικώς σε παγκόσμια κλίμακα, πλην όμως εσφαλμένων, ελλιπών και παραπλανητικών πληροφοριών διεθνούς επιχειρήσεως εισηγμένης στο χρηματιστήριο, συνιστά επαρκές συνδετικό στοιχείο για τη διεθνή δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων με βάση τον τόπο επελεύσεως της ζημίας;

(β) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, χρειάζεται να συντρέχουν συμπληρωματικές περιστάσεις οι οποίες να δικαιολογούν την αναγνώριση διεθνούς δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων και ποιες είναι οι περιστάσεις αυτές; Επαρκούν οι [κατωτέρω υπό πλαγί αριθμο 7] αναφερόμενες συμπληρωματικές περιστάσεις, για να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων;

2. Πρέπει στο πρώτο ερώτημα να δοθεί διαφορετική απάντηση εάν πρόκειται για αγωγή ασκηθείσα σύμφωνα με το άρθρο 3:305a BW (Αστικού Κώδικα) από ένωση η οποία έχει ως σκοπό, δυνάμει ιδίου δικαιώματος, την εκπροσώπηση των συμφερόντων επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος, πράγμα που, μεταξύ άλλων, σημαίνει ότι δεν διαπιστώνονται ούτε οι εκάστοτε τόποι κατοικίας των επενδυτών αυτών ούτε οι ιδιαίτερες περιστάσεις των ατομικών συναλλαγών ή των ατομικών αποφάσεων να μην πωληθούν ήδη αποκτηθείσες μετοχές;

3. Εάν τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 7, περίπτωση 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, να εκδικάσουν την αγωγή που ασκήθηκε κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3:305a BW, έχει το επιλαμβανόμενο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 7, περίπτωση 2, του κανονισμού αυτού, τόσο διεθνή δικαιοδοσία όσο και, από άποψη εθνικού δικαίου, κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδικάσει όλες τις μεταγενέστερες ατομικές αγωγές αποζημιώσεως επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος;

4. Εάν το επιλαμβανόμενο ολλανδικό δικαστήριο υπό την έννοια του τρίτου ερωτήματος έχει μεν διεθνή δικαιοδοσία όχι όμως και κατά τόπον αρμοδιότητα να εκδικάσει όλες τις ατομικές αγωγές αποζημιώσεως των επενδυτών οι οποίοι υπέστησαν ζημία υπό την έννοια του πρώτου ερωτήματος, πρέπει η κατά το εθνικό δίκαιο κατά τόπον αρμοδιότητα να καθοριστεί με βάση τον τόπο κατοικίας του ζημιωθέντος επενδυτή, την έδρα της τράπεζας στην οποία ο επενδυτής αυτός

τηρεί τον προσωπικό τραπεζικό του λογαριασμό, ή με βάση την έδρα της τράπεζας στην οποία τηρείται ο τοκοφόρος λογαριασμός, ή να ληφθεί υπόψη άλλο συνδεδειγμένο στοιχείο;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρα 4 και 7 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Άρθρο 3:305a του Burgerlijk Wetboek (ολλανδικού Αστικού Κώδικα, στο εξής: BW)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας στη διαφορά της κύριας δίκης

- 1 Στις 20 Απριλίου 2010, στην εξέδρα αντλήσεως πετρελαίου Deepwater Horizon στον κόλπο του Μεξικού, την οποία είχε μισθώσει με σύμβαση leasing η BP, προκλήθηκε έκρηξη, που είχε ως συνέπεια θανάτους και τραυματισμούς. Επιπλέον, προκλήθηκε περιβαλλοντική ζημία.
- 2 Το 2015 η VEB άσκησε, σύμφωνα με το άρθρο 3:305a BW, συλλογική αγωγή κατά της BP ενώπιον του Rechtbank Amsterdam (πρωτοδικείου του Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) εκ μέρους όλων των προσώπων τα οποία, κατά το χρονικό διάστημα από τις 16 Ιανουαρίου 2007 έως τις 25 Ιουνίου 2010, είχαν αποκτήσει, διατηρήσει ή πωλήσει κοινές μετοχές της BP μέσω τοκοφόρου λογαριασμού στις Κάτω Χώρες ή μέσω τοκοφόρου λογαριασμού σε εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες τράπεζα και/ή εταιρεία επενδύσεων (στο εξής: μέτοχοι της BP).

Στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας, η VEB ζήτησε να αναγνωρισθεί:

- (i) ότι τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν τις αγωγές αποζημιώσεως των μετόχων της BP,
- (ii) ότι το Rechtbank Amsterdam είναι κατά τόπον αρμόδιο για την εκδίκαση των αγωγών αυτών,
- (iii) ότι στις αγωγές αυτές εφαρμόζεται το ολλανδικό δίκαιο,
- (iv) ότι η BP διαβίβασε στους μετόχους της BP εσφαλμένες, ελλιπείς και παραπλανητικές πληροφορίες για (i) το πρόγραμμά της ασφάλειας και συντηρήσεως πριν από την πετρελαιοκηλίδα της 20ής Απριλίου 2010 και/ή (ii) το μέγεθος της εν λόγω πετρελαιοκηλίδας και/ή (iii) τον ρόλο και την ευθύνη της BP σε σχέση με την εν λόγω πετρελαιοκηλίδα,

- (v) ότι η BP, με την περιγραφείσα υπό στοιχείο iv συμπεριφορά της, ενήργησε παράνομα έναντι των μετόχων της BP,
  - (vi) ότι, εάν η BP δεν είχε ενεργήσει παράνομα, η αγορά ή η πώληση μετοχών της BP από τους μετόχους της BP θα είχε πραγματοποιηθεί σε ευνοϊκότερη τιμή αγοράς, ή δεν θα είχε πραγματοποιηθεί καθόλου,
  - (vii) ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια υπό την έννοια της *conditio sine qua non* μεταξύ, αφενός, της παράνομης ενέργειας της BP και των όρων αγοράς και πώλησεως που προκάλεσε και, αφετέρου, της οικονομικής ζημίας που υπέστησαν οι μέτοχοι της BP κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της 16ης Ιανουαρίου 2007 και της 25ης Ιουνίου 2010.
- 3 Η BP έθεσε εν αμφιβόλω τη διεθνή δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων και ισχυρίστηκε ότι τα δικαστήρια αυτά δεν μπορούν να στηριχθούν, προς θεμελίωση της διεθνούς δικαιοδοσίας, στον κανονισμό Βρυξέλλες Ια. Το *Rechtbank Amsterdam* έκρινε εαυτό αναρμόδιο για την εκδίκαση της αγωγής της VEB. Στην κατ' έφεση δίκη, το *Gerechtshof Amsterdam* (εφετείο Αμστερνταμ, Κάτω Χώρες) επικύρωσε την απόφαση του *Rechtbank*. Κατά της αποφάσεως του *Gerechtshof* η VEB άσκησε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης είναι σαφές ότι η αγωγή της VEB αφορά ενοχή εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ή αξιώσεις από τέτοιες αδικοπραξίες υπό την έννοια του άρθρου 7, περίπτωση 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια, κατά το οποίο δικαιοδοσία έχει το δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιόγONO γεγονός. Στην αίτηση αναιρέσεως τίθεται το ζήτημα αν, σύμφωνα με το άρθρο 7, περίπτωση 2, του κανονισμού αυτού, τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να εκδικάσουν την αγωγή της VEB, ως δικαστήρια του τόπου επελεύσεως της ζημίας.
- 5 Η VEB και η BP υποστηρίζουν διαφορετικές απόψεις ως προς τη σχέση μεταξύ της αποφάσεως της 28ης Ιανουαρίου 2015, *Kolassa* (C-375/13, EU:C:2015:37, στο εξής: απόφαση *Kolassa*), και της αποφάσεως της 16ης Ιουνίου 2016, *Universal Music International Holding* (C-12/15, EU:C:2016:449, στο εξής: απόφαση *Universal Music*) και ως προς τις συνέπειες που πρέπει να αντληθούν για την υπό κρίση υπόθεση.
- 6 Η VEB διατείνεται, μεταξύ άλλων, ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως είναι παρεμφερείς προς αυτές της αποφάσεως *Kolassa* και της αποφάσεως της 12ης Σεπτεμβρίου 2018, *Löber* (C-304/17, EU:C:2018:701, στο εξής: απόφαση *Löber*). Υποστηρίζει συναφώς ότι η μείωση της αξίας των μετοχών δεν πρέπει να αποδοθεί σε αστάθμητους παράγοντες των χρηματοπιστωτικών αγορών, αλλά στην παροχή, εκ μέρους της BP, εσφαλμένων, ελλιπών και παραπλανητικών πληροφοριών για την ανωτέρω, υπό πλαγιάριθμο 1, αναφερθείσα πετρελαιοκηλίδα, οπότε η BP παρέβη το νόμιμο καθήκον ενημερώσεως. Ως

συνέπεια αυτού, οι μέτοχοι έλαβαν επενδυτικές αποφάσεις τις οποίες δεν θα είχαν λάβει εάν είχαν ορθή και πλήρη γνώση της πραγματικής καταστάσεως. Όταν οι ορθές πληροφορίες έγιναν, στη συνέχεια, γνωστές, η αξία των μετοχών τους μειώθηκε και, ως εκ τούτου, υπέστησαν ζημία. Επειδή οι μετοχές, ή, εν πάση περιπτώσει, οι αξιώσεις των μετόχων σε σχέση με τις μετοχές αυτές, αποτέλεσαν αντικείμενο διαχειρίσεως (πιστώσεις και χρεώσεις) και βρίσκονταν σε τοκοφόρο λογαριασμό στις Κάτω Χώρες ή σε τοκοφόρο λογαριασμό σε εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες τράπεζα και/ή εταιρεία επενδύσεων, η ζημία αυτή, η οποία συνίσταται στη μείωση της αξίας των μετοχών συνεπεία της παράνομης ενέργειας της BP, εκδηλώθηκε άμεσα στις Κάτω Χώρες στον εν λόγω τοκοφόρο λογαριασμό. Για τον λόγο αυτόν, τα ολλανδικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να εκδικάσουν την αγωγή της VEB. Δεν απαιτείται η συνδρομή (άλλων) ειδικών ή συμπληρωματικών περιστάσεων για τη θεμελίωση της εν λόγω δικαιοδοσίας των ολλανδικών δικαστηρίων.

- 7 Εάν, πάντως, θα πρέπει να συντρέχουν ιδιαίτερες ή συμπληρωματικές περιστάσεις υπό την έννοια της αποφάσεως Universal Music, σημασία έχουν, κατά τη VEB, επικουρικές οι ακόλουθες περιστάσεις. Πρώτον, η BP απευθύνεται σε επενδυτές σε όλον τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων των Ολλανδών επενδυτών. Η VEB εκπροσωπεί τα συμφέροντα μεγάλου αριθμού επενδυτών, οι οποίοι, στη συντριπτική τους πλειονότητα, έχουν τον τόπο κατοικίας τους στις Κάτω Χώρες. Δεύτερον, η BP συνομολόγησε στις ΗΠΑ διακανονισμό με άλλους μετόχους. Η δυνατότητα αυτή διακανονισμού δεν προσφέρθηκε στους επενδυτές των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπεί η VEB, ενώ στην Ευρώπη δεν διεξήχθησαν άλλες παρεμφερείς διαδικασίες. Τρίτον, μεταξύ των μετόχων, για λογαριασμό των οποίων ενεργεί η VEB, υπάρχουν καταναλωτές, οι οποίοι απολαμβάνουν, κατά τον κανονισμό Βρυξέλλες Ια, ιδιαίτερης έννομης προστασίας. Τέλος, σημασία θα πρέπει να αποδοθεί στο γεγονός ότι η VEB προβάλλει τις αξιώσεις της στο πλαίσιο συλλογικής αγωγής που ασκήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 3:305a BW.
- 8 Η BP διατείνεται, μεταξύ άλλων, ότι το γεγονός και μόνον ότι, στην απόφαση Kolassa, η ζημία επήλθε άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό του H. Kolassa στην Αυστρία δεν ήταν αρκετό για να θεμελιώσει τη διεθνή δικαιοδοσία των δικαστηρίων στην Αυστρία. Συνέτρεξαν πλείονες λόγοι για να συνδεθεί η υπόθεση με την Αυστρία. Η Barclays δημοσίευσε ενημερωτικό δελτίο στην Αυστρία και τα παραστατικά (μετα)πωλήθηκαν από αυστριακή τράπεζα. Η BP παραπέμπει συναφώς στη σκέψη 37 της αποφάσεως Universal Music. Από τη σκέψη αυτή συνάγεται ότι η απόφαση στην υπόθεση Kolassa οφείλεται σε περιστάσεις οι οποίες συνηγορούσαν συνολικά υπέρ της απονομής διεθνούς δικαιοδοσίας στα δικαστήρια του τόπου κατοικίας του ενάγοντος. Για τον λόγο αυτόν, μια αμιγώς οικονομική ζημία, η οποία επέρχεται άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό, δεν μπορεί, από μόνη της, να χαρακτηριστεί ως «κρίσιμο συνδετικό στοιχείο» δυνάμει του άρθρου 7, περίπτωση 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια. Τούτο ισχύει και όταν δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος να επηρεάσει ο ζημιωθείς εκ των υστέρων τον τόπο επελεύσεως του αποτελέσματος επιλέγοντας τραπεζικό λογαριασμό τον οποίο τηρεί σε τόπο που τον εξυπηρετεί. Επομένως, εάν δεν συντρέχουν συμπληρωματικές περιστάσεις, τα δικαστήρια του τόπου στον οποίο

τηρείται ο τραπεζικός λογαριασμός δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Κατά τη BP, ο συλλογικός χαρακτήρας της διαδικασίας αυτής δεν αλλάζει τίποτα συναφώς.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 9 Κατά το Hoge Raad (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών), τα επιχειρήματα αυτά εγείρουν ζητήματα σχετικά με την ερμηνεία του κανονισμού Βρυξέλλες Ια και ενδέχεται να δημιουργηθούν εύλογες αμφιβολίες όσον αφορά την απάντηση που θα πρέπει να δοθεί. Ως εκ τούτου, αποφάσισε να υποβάλει τα ανωτέρω παρατεθέντα ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως.
- 10 Σε σχέση με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το Hoge Raad έκρινε ότι τόσο η απόφαση Kolassa όσο και η απόφαση Löber, καθώς και η υπό κρίση υπόθεση αφορούν αμιγώς οικονομική ζημία, η οποία επήλθε άμεσα σε τραπεζικό λογαριασμό ή σε τοκοφόρο λογαριασμό, όπου η εν λόγω αμιγώς οικονομική ζημία είναι η συνέπεια της μείωσης της αξίας των κινητών αξιών, οι οποίες θεωρούνταν ως πιστώσεις στον εν λόγω τραπεζικό ή τοκοφόρο λογαριασμό. Η περίπτωση αυτή διαφέρει από την πραγματική κατάσταση στην οποία στηριζόταν η απόφαση Universal Music. Στην απόφαση εκείνη, η αμιγώς οικονομική ζημία σε τραπεζικό λογαριασμό ήταν η συνέπεια πληρωμής η οποία πραγματοποιήθηκε από τον εν λόγω τραπεζικό λογαριασμό για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν ζημιωθέντες στην αλλοδαπή. Πάντως, σε αντιδιαστολή προς την περίπτωση της μείωσης της αξίας των μετοχών οι οποίες θεωρούνταν ως πίστωση σε τραπεζικό ή τοκοφόρο λογαριασμό, ο ζημιωθείς, σε μια τέτοια πραγματική κατάσταση, μπορούσε να επηρεάσει ο ίδιος τη μείωση της πιστώσεως στον τραπεζικό λογαριασμό του, επειδή ήταν ελεύθερος να αποφασίσει την πληρωμή από τον εν λόγω τραπεζικό λογαριασμό. Η διαφορά, όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, μεταξύ της αποφάσεως Kolassa, της αποφάσεως Löber και της υπό κρίση υποθέσεως έγκειται στο ότι η αγωγή εν προκειμένω δεν στηρίζεται σε παραπλανητικές πληροφορίες σε διανεμόμενο στις Κάτω Χώρες ενημερωτικό δελτίο. Κατά τους ισχυρισμούς της VEB, τους οποίους δεν απέρριψε το *Gerechthof* και οι οποίοι, κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθούν βάσιμοι στο πλαίσιο της αναιρετικής δίκης, η BP, μέσω ανακοινωθέντων τύπου, σε εκθέσεις, σε ετήσιους λογαριασμούς και σε εκθέσεις διαχειρίσεως που δημοσιεύθηκαν στην ιστοσελίδα της, καθώς και σε δημόσιες δηλώσεις μελών του διοικητικού συμβουλίου, δημοσιοποίησε εσφαλμένες, ελλιπείς και παραπλανητικές πληροφορίες. Στην αμφιλεγόμενη δημοσιοποίηση πληροφοριών, η BP δεν απευθύνθηκε χωριστά ή ειδικά σε Ολλανδούς επενδυτές. Επιπλέον, φαίνεται ότι στην παρούσα υπόθεση δεν πρόκειται για την πώληση και αγορά χρηματοπιστωτικών προϊόντων στην ολλανδική δευτερογενή αγορά, αλλά για την αγορά κοινών μετοχών της BP, οι οποίες είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο του Λονδίνου ή της Φραγκφούρτης, μέσω τοκοφόρου λογαριασμού στις Κάτω Χώρες ή τοκοφόρου λογαριασμού σε εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες τράπεζα και/ή εταιρεία επενδύσεων. Η αδυναμία του εναγομένου να προβλέψει το δικαστήριο ενώπιον του οποίου μπορεί να εναχθεί –η οποία θα υφίστατο εάν ο τόπος στον

οποίον τηρείται τραπεζικός ή τοκοφόρος λογαριασμός χαρακτηριζόταν ως τόπος επελεύσεως της ζημίας– δεν συνιστά σε όλες τις περιπτώσεις εμπόδιο για την αναγνώριση της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων με βάση τον τόπο επελεύσεως της ζημίας. Στην απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2011, eDate Advertising κ.λπ. (C-509/09 και C-161/10, EU:C:2011:685, σκέψη 51), το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι έχουν δικαιοδοσία τα δικαστήρια κάθε κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου υπάρχει ή υπήρχε πρόσβαση στο δημοσίευμα που αναρτήθηκε στο διαδίκτυο και μάλιστα τουλάχιστον για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης για τη βλάβη που επήλθε στο έδαφος του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα του το δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως. Ανακύπτει το ζήτημα αν επιβάλλεται πανομοιότυπος κανόνας περί διεθνούς δικαιοδοσίας για αγωγές με τις οποίες ζητείται αποκατάσταση της ζημίας η οποία προκλήθηκε σε μετόχους από εσφαλμένες, ελλιπείς ή παραπλανητικές πληροφορίες που δημοσίευσαν διεθνείς επιχειρήσεις εισηγμένες στο χρηματιστήριο.

- 11 Σε σχέση με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το Hoge Raad διαπίστωσε ότι το γεγονός ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά συλλογική αγωγή σύμφωνα με το άρθρο 3:350a BW, μπορεί να προκαλέσει (πρόσθετα) προβλήματα κατά τον καθορισμό του τόπου επελεύσεως της ζημίας. Επειδή με τη συλλογική αγωγή επιδιώκεται η προστασία ομοειδών συμφερόντων, δεν λαμβάνονται υπόψη οι ατομικές περιστάσεις των ζημιωθέντων των οποίων τα συμφέροντα εκπροσωπούνται στο πλαίσιο της εν λόγω συλλογικής διαδικασίας. Πράγματι, ούτε οι ιδιομορφίες των κατ' ιδίαν συναλλαγών (αγοράς) ούτε οι ατομικές αποφάσεις να μη πωληθούν ήδη αποκτηθείσες μετοχές αποτελούν αντικείμενο της συλλογικής αγωγής. Αμφίβολο είναι αν και, ενδεχομένως, πώς σε μια τέτοια περίπτωση μπορούν να διαπιστωθούν περαιτέρω ειδικές περιστάσεις, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο. Στην απόφαση της 21ης Μαΐου 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, σκέψεις 35, 36 και 56), το Δικαστήριο έκρινε ότι η εκχώρηση απαιτήσεων εκ μέρους του αρχικού πιστωτή δεν μπορεί, αφεαυτής, να ασκεί επιρροή στον καθορισμό του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία κατά (την προηγούμενη ρύθμιση σε σχέση με) το άρθρο 7, περίπτωση 2, του κανονισμού Βρυξέλλες Ια και ότι, ως εκ τούτου, ο τόπος επελεύσεως του ζημιόγονου γεγονότος πρέπει να προσδιορίζεται χωριστά για κάθε αξίωση αποζημίωσης, ανεξαρτήτως του αν αυτή έχει εκχωρηθεί ή έχει αποτελέσει το αντικείμενο συγκέντρωσης με άλλες. Ανακύπτει το ζήτημα αν τέτοιοι αυστηροί κανόνες ισχύουν και για τον καθορισμό του τόπου επελεύσεως της ζημίας στο πλαίσιο συλλογικής διαδικασίας κατά το άρθρο 3:305a BW, επειδή μια τέτοια διαδικασία δεν αποτελεί εκχώρηση ή συγκέντρωση απαιτήσεων, αλλά αφορά μόνο την εκπροσώπηση συλλογικού συμφέροντος και οι κανόνες αυτοί θα υπονόμευαν την πρακτική αποτελεσματικότητα του προβλεπόμενου στο άρθρο 3:305a BW μέσου.
- 12 Σε σχέση με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το Hoge Raad έκρινε ότι, εάν τα ολλανδικά δικαστήρια είχαν διεθνή δικαιοδοσία και διαπίστωναν ότι η BP είχε ενεργήσει παράνομα έναντι των μετόχων της BP, οι μέτοχοι αυτοί θα μπορούσαν, επί της βάσεως αυτής, να ασκήσουν ατομικώς αγωγή αποζημίωσης στο πλαίσιο νέας διαδικασίας. Για την περίπτωση αυτή, πρέπει να διευκρινιστεί αν τέτοιες

αγωγές μπορούν να ασκηθούν στο δικαστήριο το οποίο είχε δικαιοδοσία για την έκδοση αποφάσεως επί της συλλογικής αγωγής. Το ζήτημα αυτό μπορεί να ανακύψει εάν ο τόπος κατοικίας του μετόχου της BP ή ο τόπος εγκαταστάσεως της τράπεζάς του και/ή ο τόπος όπου τηρείται ο τοκοφόρος λογαριασμός του στις Κάτω Χώρες βρίσκεται εκτός του πεδίου δικαιοδοσίας του δικαστηρίου το οποίο επελήφθη της υποθέσεως. Συναφώς, γίνεται επίσης παραπομπή στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα και στις επεξηγήσεις που παρατίθενται για το ερώτημα αυτό.

- 13 Όσον αφορά το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το Hoge Raad σημείωσε ότι το Δικαστήριο, στην απόφαση Löber (σκέψη 31), δέχθηκε την απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στα αυστριακά δικαστήρια. Οι ειδικοί κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας κατά το άρθρο 7 του κανονισμού Βρυξέλλες Ια ρυθμίζουν όχι μόνο τη διεθνή δικαιοδοσία αλλά και την κατά τόπον αρμοδιότητα στο εκάστοτε κράτος μέλος. Στην απόφαση Löber δεν κρίθηκε το ζήτημα σε ποιόν τραπεζικό λογαριασμό επήλθε άμεσα η ζημία. Αφενός, φαίνεται ότι, στην απόφαση εκείνη (σκέψη 32), με τη χρήση του όρου «τραπεζικός λογαριασμός», δεν γίνεται η κρίσιμη διάκριση μεταξύ ενός «προσωπικού» τραπεζικού λογαριασμού και τοκοφόρων λογαριασμών. Εξ αυτού θα μπορούσε να συναχθεί ότι αμφότεροι οι λογαριασμοί μπορούν να ληφθούν υπόψη. Αφετέρου, από τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Bobek στην υπόθεση αυτή (σημείο 13) συνάγεται ότι η H. Löber τηρούσε τον προσωπικό τραπεζικό λογαριασμό της στη Βιέννη, όπου είχε επίσης τον τόπο κατοικίας της και ότι τηρούσε τους τοκοφόρους λογαριασμούς στο Salzburg και στο Graz. Προφανώς, στην απόφαση Löber, αρκούσε για την αναγνώριση της διεθνούς δικαιοδοσίας του δικαστηρίου στη Βιέννη το γεγονός ότι όχι μόνον η H. Löber είχε τον τόπο κατοικίας της εκεί, αλλά και η τράπεζα στην οποία τηρούσε τον τραπεζικό λογαριασμό της είχε επίσης εκεί την έδρα της. Από το γεγονός αυτό ανακύπτει το ζήτημα ποιο κριτήριο ή ποια κριτήρια είναι αποφασιστικής σημασίας για τον καθορισμό της κατά τόπον αρμοδιότητας στο εκάστοτε κράτος μέλος. Το κριτήριο αυτό είναι ο τόπος κατοικίας του ζημιωθέντος επενδυτή, η έδρα της τράπεζας στην οποία ο επενδυτής αυτός τηρεί τον προσωπικό τραπεζικό λογαριασμό, η έδρα της τράπεζας στην οποία τηρεί τον τοκοφόρο λογαριασμό, ή μήπως πρέπει να ληφθεί υπόψη άλλο συνδυαστικό στοιχείο;